

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ กรณีศึกษา ตำบลหนองน้ำใส

อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

Utilization of Integrated Sub-District Land Use Plan: A Case Study in Nong Nam Sai Sub-District, Watthana Nakhon District, Sa Kaeo Province

วรภา นามือง (Worapa Namuang)* บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)**

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว (2) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน (3) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ (4) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ (5) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ (6) ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ

ประชากรที่ทำการศึกษามี 2 กลุ่ม คือกลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส มีทั้งหมด 1,661 ราย กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 22 ราย นำมาคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 7 ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเกษตรกร จำนวน 204 ราย และกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เป็นประชากร ที่มาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 22 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้ตารางการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกร ร้อยละ 73.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 283,769 บาท / ปี มีรายจ่ายเฉลี่ย 149,856 บาท/ปี ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ร้อยละ 36.6 เป็นข้าราชการ มีประสบการณ์ในการทำงานภาคการเกษตร มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (2) เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินในระดับมากที่สุด(3) เกษตรกร มีความคิดเห็น ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการในระดับมากที่สุดส่วนผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็น ในระดับมาก (4) ความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ ไปสู่การปฏิบัติในระดับมากที่สุด ส่วน ผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็น ในระดับมาก (5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ ไปสู่การปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกประเด็น แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ในเรื่องของการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการผลิต การจัดหาตลาดรองรับสินค้า การจัดหาแหล่งศึกษาดูงาน การประกวดและมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่เข้มแข็ง (6) ปัญหา ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัญหาที่พบใน การใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ ใน ระดับน้อย โดยมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรในแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินงาน สำหรับผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะให้ หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ การใช้แผน การใช้ที่ดินระดับตำบล การบูรณาการ

*นักศึกษาลัทธิสุตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

worapa_aoy@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

***รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agashben@Stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purpose of this research were to (1) study socio-economic circumstance of farmers and people concerned in Nong Nam Sai Sub-District, Watthana Nakhon District, Sa Kaeo Province (2) study knowledge, understanding of farmers and people concerned regarding resources management for the land use plan implementation (3) study opinions of farmers and people concerned toward the integration of integrated sub-district land use plan (4) study opinions of farmers and people concerned toward the results of utilization of integrated sub-district land use plan to practice (5) compare opinions of farmers and people concerned toward the results of utilization of integrated sub-district land use plan to practice (6) study problems and recommendations proposed by farmers and people concerned for the integrated sub-district land use plan.

The population used in this research are 2 groups of population; 1,661 farmers who do farming in Nong Nam Sai Sub-District, and 22 related groups are limited by using TaroYamane's formula with 97% confidence level. The research samples were 204 farmers while people concerned included a number of 22 government officials. Data was collected by interview. Statistics used were percentage, frequency, mean, minimum value, maximum value, and standard deviation. Opinions comparison of farmers and people concerned was conducted by using comparison analysis table.

The research findings were as follows. (1) 73.5 % of the farmers completed primary education level. Their average income was 283,769 baht/year. Their average expense was 149,856 baht/year. It was found 36.6% of the people concerned were government officials whose experience in agricultural sector was over 10 years. (2) Knowledge, understanding of farmers and people concerned regarding resources management for the land use plan preparation was at the highest level. (3) Opinions of farmers toward the integration of integrated sub-district land use plan were at the highest level while that of the people concerned was at high level. (4) Opinions of farmers toward the results of utilization of integrated sub-district land use plan to practice were at the highest level while that of the people concerned was at high level. (5) Opinions comparison of farmers and people concerned toward the results of utilization of integrated sub-district land use plan to practice was found at the highest level in every issue. However, the people concerned opinions toward seeking capital source to promote production, potential market, study visit site, products contest and awarding the strong group were found at medium level. (6) Problem encountered by farmers and the people concerned regarding utilization of integrated sub-district land use plan; their opinion toward the problem encountered was at low level. They recommended government officials to build confidence with farmers in each operation activity whereas opinion of the people concerned toward utilization of integrated sub-district land use plan was at medium level. Recommendation made was the responsible agency to allocate sufficient budget for successful operations in the future.

Keywords: Utilization of Plan, Sub-District Land Use Plan, Integration

*นักศึกษาลัทธิศาสตร์เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

worapa_aoy@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

***รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agashben@Stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

อดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ในการพัฒนาประเทศโดยขาดการจัดการอย่างมีระบบ เป็นผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทรัพยากรดินซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและกิจการบริการอื่นๆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างฟุ่มเฟือย โดยขาดการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเป็นเหตุให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นการทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารโดยตรงจนก่อให้เกิดความ ไม่สมดุลตามธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วม ภัยแล้ง หรือแผ่นดินถล่มและยังส่งผลให้เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำอย่างรุนแรงอันก่อให้เกิด ผล เสียหายต่อความเป็นอยู่ของประชากร และระบบเศรษฐกิจของประเทศ

การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการพัฒนาประเทศโดยขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและไม่เหมาะสมส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว จนเกิดผลเสียต่อความเป็นอยู่ของประชากร และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้วร่วมกับส่วนวางแผนทรัพยากรน้ำเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ได้จัดทำเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล เพื่อสนับสนุนการจัดทำคำรับรองปฏิบัตินโยบายปี 2554 โดยพิจารณาจากสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน แนวนโยบายด้านการเกษตรของรัฐ และท้องถิ่นในระดับต่างๆ มาวิเคราะห์กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ขนาดมาตราส่วนของแผนที่ 1 : 25,000 พร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการที่ดินโดยมุ่งหวังให้ทำเขตการใช้ที่ดินดังกล่าวไปจัดทำแผนปฏิบัติงานในการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเขตการใช้ที่ดินตำบลหนองน้ำใส จำแนกได้เป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน เขตแหล่งน้ำ และเขตพื้นที่อื่นๆ

กรมพัฒนาที่ดินได้นำแผนการใช้ที่ดินไปเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และร่วมมือกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานในท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส เพื่อเผยแพร่แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการให้แก่เกษตรกรนำไปจัดการทรัพยากรในชุมชนได้ โดยจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ผลปรากฏว่าการร่วมมือของเกษตรกรจะเกิดขึ้นเป็นบางกลุ่มเท่านั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหา ด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ สังคมของชุมชน รวมทั้งศึกษาปัญหาของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพภายในชุมชนต่อไปได้ในอนาคต นอกจากนี้ยังนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการตัดสินใจให้กับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ให้สามารถปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ได้ต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว
- 2.. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ
6. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส มีประชากรทั้งหมด 1,661 ราย กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง มีประชากร 22 ราย นำมาคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาร์โรวาแมนเน่ (Taro Yamane 1973) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 7 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 204 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.28 ของเกษตรกรที่ทำการเกษตร สำหรับประชากรที่เป็นผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 22 ราย นั้น ทำการศึกษาทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างซึ่งมีแบบคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบบสัมภาษณ์นั้นแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการตอนที่ 4 ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ผลการศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายผลการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ และทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกร กับผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว

ผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.3 มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีอายุต่ำสุด 36 ปี สูงสุด 79 ปี เฉลี่ย 55.5 ปี เกษตรกร เรียนจบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 73.5 เรียนจบระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 15.2 เกษตรกรทำนาข้าว ร้อยละ 68.6 เกษตรกรรับจ้างด้วยนั้นมี ร้อยละ 98.06 นอกจากนี้เกษตรกร ร้อยละ 88.2 เป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกร สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เกษตรกร ร้อยละ 90.6 ใช้จ่ายเงินในการทำเกษตร ได้แก่ ใช้จ่ายเงินทำนาข้าว ใช้จ่ายเงินในการปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรร้อยละ 59.8 มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง เป็นพื้นที่เช่า เกษตรกรร้อยละ 100 มีเอกสารสิทธิ์ เป็น นส.3 เกษตรกรร้อยละ 94.6 มีเอกสารสิทธิ์ เป็นโฉนด

สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้เกี่ยวข้อง ร้อยละ 45.45 มีอายุ 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 68.18 เป็นข้าราชการ ร้อยละ 63.64 มีประสบการณ์ในการทำงานภาคการเกษตร 6 – 10 ปี หรือมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 36.36

2. ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

ผลการศึกษาข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินพบว่า เกษตรกรมีความรู้ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับมากที่สุด ร้อยละ 77.45 รองลงมา มีความรู้ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับมาก ร้อยละ 22.55 โดยเกษตรกรมีคะแนนความรู้ ต่ำสุด 23 สูงสุด 35 และมีคะแนนเฉลี่ย 30.47 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์คะแนนและจำนวนเกษตรกรที่ตอบคำถามตามหลักวิชาการได้ถูกต้อง พิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับมากน้อย ได้ดังนี้

2.1) ด้านแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการเกษตรกรร้อยละ 86.6 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 2.2) ด้านทรัพยากรดิน เกษตรกร ร้อยละ 85.2 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 2.3) ด้านผลผลิตพืช สัตว์ ประมง เกษตรกร ร้อยละ 83.1 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 2.4) ด้านทรัพยากรน้ำ เกษตรกร ร้อยละ 79.0 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 2.5) ด้านทรัพยากรป่าไม้ เกษตรกร ร้อยละ 73.4 ตอบคำถามได้ถูกต้อง

สำหรับผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับมากที่สุด ร้อยละ 100.0 โดยผู้เกี่ยวข้อง มีคะแนนความรู้ ต่ำสุด 33 สูงสุด 40 และมีคะแนนเฉลี่ย 37.14

3. ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ

3.1) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายใน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น คำถาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใสในภาพรวมอยู่ที่ ระดับมาก

3.2) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับ เกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับ เกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น คำถาม สำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับ เกษตรกรตำบลหนองน้ำใสในระดับมาก

3.3) การบูรณาการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกร ตำบลหนองน้ำใสมีความคิดเห็น ในการบูรณาการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ระดับมากที่สุด ในทุกประเด็นคำถาม

4. ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ในภาพรวมระดับมากที่สุด สำหรับ ความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับมาก โดยประเด็นที่เห็นด้วย ระดับมาก และเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.48 คือ โครงการและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เมื่อโครงการประสบความสำเร็จสามารถเผยแพร่และจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ สามารถส่งเสริมและพัฒนาสภาพ เศรษฐกิจ สังคมในชุมชนได้อย่างชัดเจน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลประโยชน์เต็มที่ในการให้บูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งแตกต่างกับความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อผล การนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติในระดับมากเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน เพราะว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นระดับปานกลางในรายละเอียดย่อยเกี่ยวกับประเด็น ที่ทุกหน่วยงานภาครัฐสามารถจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการผลิต จัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตรพร้อมทั้งมีการอบรมและจัดหาแหล่งศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่เข้มแข็ง

6. ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนของเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการในระดับน้อย สำหรับผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา ในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นใน ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านเกษตรกร และด้านเนื้อหาและแนวทางแก้ไขปัญหของแผนการใช้ที่ดิน นอกจากนี้ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรในแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินงาน และ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผู้เกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะให้ หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา สภาพเศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ มีสิ่งที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใสจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีพืชที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ ข้าว รองลงมาคือมันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามลำดับ โดยไม่ปล่อยให้พื้นที่ว่างเปล่า นอกจากจะใช้พื้นที่ของตนเองในการทำเกษตร เกษตรกรบางรายยังทำการเช่าพื้นที่ของผู้อื่นทำการปลูกพืช เพื่อเพิ่มรายได้ ดังจะเห็นได้จากรายได้ ของเกษตรกรในตำบลหนองน้ำใสมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยถึง 566,165 บาท/ปี โดยมีรายได้น้อยสุด ประมาณ 73,000 บาท/ปี ในขณะที่เกษตรกรตำบลหนองน้ำใสก็มีรายจ่ายทั้งภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ยที่ 149,856 บาท/ปี ทำให้เกิดการกู้ยืมเฉลี่ยร้อยละ 93.1 เป็นจำนวนเงินกู้ยืมเฉลี่ยอยู่ที่ 48,445.03 บาท/ปี เนื่องจากการปลูกพืชจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย/สารกำจัดศัตรูพืช และแรงงานจำนวนมากเพื่อทำการเพาะปลูกให้ตรงกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ ปัญหาของโรคแมลงระบาด สารกำจัดศัตรูพืช มีราคาสูง แรงงานจ้างมีราคาสูง ขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมแหล่งสินเชื่อต่างๆ เพื่อมาลงทุนทำการเกษตร นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายประกอบอาชีพ รับจ้างหลังจากฤดูทำการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 12.3 และเกษตรกร ที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรมีอายุเฉลี่ย 55.5 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานเพื่อครอบครัว มีการใช้แรงงาน มีประสบการณ์สูง เพื่อพัฒนาการผลิตให้ดีขึ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อต่อรองราคา กับกลุ่มพ่อค้าคนกลาง จัดอบรมสัมมนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ สร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิก พร้อมทั้งจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์กับชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุทิน วุฒินุตร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรของชุมชนพบว่าปัจจัยด้านรายได้รวมของครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ลักษณะการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน ระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน การติดต่อกับสังคมภายนอก และการเรียนหนังสือของสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์ต่อกัน

ในส่วนของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ร้อยละ 68.9 เป็นข้าราชการ ผู้เกี่ยวข้องร้อยละ 72.7 มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการและเจ้าพนักงานของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และร้อยละ 27.3 เป็นหน่วยงานองค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้เกี่ยวข้องร้อยละ 68.9 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.6 มีการศึกษาสูงสุดที่ระดับปริญญาโท ร้อยละ 18.9 เป็นระดับมัธยมศึกษา โดยพบว่าผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด มีประสบการณ์การทำงานภาคการเกษตร ตั้งแต่ 6-10 ปี และมากกว่า 10ปี ขึ้นไป ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ทำให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

และพร้อมที่จะเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาส่งเสริมและเผยแพร่ให้กับเกษตรกรนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ได้ดังนี้

2.1) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกร ตำบลหนองน้ำใส อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว ร้อยละ 77.45 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน วัดได้จากจำนวนเกษตรกรที่ตอบคำถามได้ถูกต้องในด้านต่างๆ และสรุป รายละเอียดความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

2.1.1) ด้านแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ เกษตรกร ร้อยละ 86.6 ตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสนใจในเรื่องของการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน เพื่อทำการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพตามคุณสมบัติของดินทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและปริมาณจำนวนมากขึ้น มีการจัดการและการอนุรักษ์เขตพื้นที่ป่าไม้ กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช และทำการเกษตร มีการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง ชี้อัตว์ สวมคอก และนำไปถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างเครือข่ายให้เกษตรกรใกล้เคียงได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มัทนา อินไชย (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ที่ดินทำกินของเกษตรกร ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ที่ดินทำกิน ได้รับผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

2.1.2) ด้านทรัพยากรดิน เกษตรกร ร้อยละ 85.7 ตอบคำถามได้ถูกต้อง ในเรื่องของการใช้ปุ๋ยเคมีและสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ที่ก่อให้เกิดสารพิษตกค้างในดิน มีวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสมโดยนำดินไปตรวจวัดคุณภาพเพื่อหาปริมาณธาตุอาหารในดินก่อนการปลูกพืช มีการทำเกษตรอินทรีย์ที่ลดต้นทุนการผลิตโดยนำปุ๋ยพืชสดมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน ในด้านความรู้ความเข้าใจของการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำนั้น เกษตรกรตำบลหนองน้ำใสยังมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางเนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลหนองน้ำใสเป็นที่ราบ มีการนำหญ้าแฝกมาใช้เป็นส่วนน้อย จึงทำให้เกษตรกรบางกลุ่มไม่ทราบถึงประโยชน์ของหญ้าแฝกในระดับมากเหมือนด้านต่างๆ ที่กล่าวมาสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุทิน วุฒิบุดร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรของชุมชนสภาพภูมิประเทศ สภาพภาพทรัพยากรดิน ความลึกของผิวน้ำดิน สภาพภาพทรัพยากรน้ำ สภาพภาพพื้นที่ทำกินและจำนวนพื้นที่ถือครอง มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน

2.1.3) ด้านผลผลิตพืช/สัตว์/ประมง เกษตรกรร้อยละ 83.1 ตอบคำถามได้ถูกต้อง ในเรื่องของการปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อต้านทานโรคต่างๆ การใช้สารป้องกันแมลงศัตรูพืชที่ทำจากพืชสมุนไพร รู้และเข้าใจประโยชน์ของการขยายพันธุ์สัตว์ และการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางกลุ่มที่เข้าใจในการเพิ่มผลผลิตพืช/สัตว์/ประมง ที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลงเนื่องจาก ระยะเวลาของการเพิ่มผลผลิตจะต้องมีการลงทุนสูง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

2.14) **ด้านทรัพยากรน้ำ** เกษตรกร ร้อยละ 79.0 ตอบคำถามได้ถูกต้อง ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศกับทรัพยากรน้ำ / การทราบถึงแหล่งน้ำใต้ดินที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นแหล่งน้ำทางการเกษตร และใช้อุปโภค บริโภคได้นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่ง ที่ตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวนน้อย เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความสำคัญของการตรวจวัดคุณภาพน้ำกับการทำการเกษตร เนื่องจากพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส มีทรัพยากรน้ำในพื้นที่เป็นจำนวนน้อยทำให้เกษตรกรไม่มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำมากนัก จึงไม่มีประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรน้ำ ไม่ทราบถึงความสำคัญของการตรวจวัดคุณภาพน้ำกับการทำการเกษตร

2.1.5) **ด้านทรัพยากรป่าไม้** เกษตรกร ร้อยละ 73.4 ตอบคำถามได้ถูกต้อง ถึงความหมายของประเภทป่าต่างๆ และความสำคัญของป่าต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้เกษตรกรบางกลุ่มยังมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการเกิดไฟป่า กฎหมายลงโทษผู้ที่ทำกรนุกรุกพื้นที่ป่าและผู้นุกรุกตัดไม้ทำลายป่า เนื่องจากตำบลหนองน้ำใสไม่มีพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ จึงทำให้ผู้นาชุมชน ไม่มีการรณรงค์และการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของทรัพยากรป่าไม้ หากเกษตรกรตำบลหนองน้ำใสได้รับการอบรมจะทำให้เกิดการอนุรักษ์ ทรัพยากรในระดับมากยิ่งขึ้นดังผลการศึกษาวิจัยของเช่นเดียวกันกับ ผลการศึกษาวิจัยของ ธเนศ ศรีวิชัย ลำพันธ์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ โครงการป่าชาวบ้านของเกษตรกรโดยใช้ logit model พบว่าการเข้าร่วมประชุม/อบรมโครงการป่าชาวบ้านเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด ส่งผลต่อโอกาสที่จะทำให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการป่าชาวบ้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.4 รองลงมาได้แก่ การทราบว่าโครงการป่าชาวบ้านมีผลดีต่อการพัฒนาอาชีพ และด้านอื่นๆของเกษตรกร การทราบว่าไม้ป่าที่โครงการป่าชาวบ้านนำมาส่งเสริมให้ปลูกนั้นเป็นไม้ป่าโตเร็วซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆ

2.2) **ความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้อง** จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน มีคะแนนต่ำสุด 33.0 คะแนนสูงสุด 40.0 และมีคะแนนเฉลี่ย 37.14 โดยผู้เกี่ยวข้องสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 97.14 ในเรื่องของทรัพยากรน้ำ เท่ากันกับ ด้านการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย ร้อยละ 95.24 ด้านทรัพยากรดิน ร้อยละ 94.25 ด้านทรัพยากรป่าไม้ และมีจำนวนผู้ที่ตอบคำถามถูกต้อง จำนวนเท่ากับ ด้านผลผลิตพืช/สัตว์/ ประมง สาเหตุที่ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องมีการการศึกษาในด้านการเกษตร ได้รับการอบรม ต่างๆเพิ่มเติมในแต่ละด้าน อีกทั้งยังมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเกษตรมาเป็นระยะเวลา ตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี มาแล้วนั้น แต่สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องมีระดับความรู้ด้านเขตการใช้ที่ดินและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องบางกลุ่มไม่มีประสบการณ์ หรือไม่ได้ทำงานด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน อีกทั้งการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ทำการกำหนดเขตการใช้ที่ดินไม่สามารถถ่ายทอด ข้อมูลและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในข้อมูลได้ชัดเจนจึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องบางรายตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวนน้อย

3) ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อการบูรณาการแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
แบบบูรณาการ

3.1) **การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส** จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกร เห็นด้วยมากที่สุดที่หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สหกรณ์ควรมีการประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส ในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลวิชาการจากหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามรายงานความก้าวหน้าจากกิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดหางบประมาณแหล่งเงินทุน มาบริการให้ พร้อมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ ร่วมรับฟังแก้ไขปัญหาของเกษตรกร สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ อภินิพ ธนะสาร (2539) พบว่าเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของวัตถุที่ตนเองต้องการ และการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทั้งด้านเกษตรกรรม ส่งผลให้ชาวกระเหรี่ยงต้องมีการพึ่งพาระบบตลาด แรงงาน ทุน จากภายนอกชุมชนมากขึ้น สำหรับผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นปานกลางในส่วนที่หน่วยงานควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาบริการให้เกษตรกร และการจัดหางบประมาณเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเนื่องจาก เจ้าหน้าที่ไม่มีข้อมูล และไม่สามารถติดต่อกับแหล่งสินเชื่อหรือร้านค้าที่ให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือแหล่งเงินทุน

3.2) การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐกับเกษตรกร จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยมากที่สุดที่หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการร่วมกับเกษตรกร โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการและกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้กับเกษตรกรได้มีอาชีพที่มั่นคงมีกิจกรรมทำหลังจากฤดูทำนา มีการอบรมให้ความรู้ เมื่อมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรม มีอาชีพเสริม ควรให้คำแนะนำปรึกษา รับฟังปัญหาพร้อมทั้งแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งจัดหาตลาดรองรับสินค้าเกษตร เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐ โก่งเกสร (2550) พบว่า ราษฎรยังมีความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มมากขึ้นอีก ซึ่งจะทำให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์เสียหาย ดังนั้นจึงนับเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องมีการริเริ่มสร้างความร่วมมืออันเหมาะสมระหว่างราษฎรในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์เป็นไปอย่างยั่งยืน

3.3) การบูรณาการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกร จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด ในการบูรณาการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกร เนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นบุคคลที่นำข้อมูล ความรู้ เทคนิคต่างๆ ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งข้อมูลวิชาการมาเผยแพร่ให้ความรู้แก่เกษตรกรซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด นอกจากนี้ในการถ่ายทอดความรู้เกษตรกรยังเห็นด้วยในระดับมากที่สุดที่เจ้าหน้าที่ควรมีกิจกรรมนัดพบการมาสนทนากันให้เกษตรกรได้ผ่อนคลาย สร้างความสามัคคีให้แกกัน เจ้าหน้าที่ควรสร้างความเชื่อมั่นให้เกษตรกรโดยคอยให้คำปรึกษาจัดหาบริษัทเอกชนเข้าร่วมกิจกรรม เช่น บริษัท CP นำเมล็ดพันธุ์มาให้เกษตรกรปลูก และคอยดูแล ให้คำปรึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งประกันราคาผลผลิต และรับซื้อสินค้าเข้าสู่โรงงานต่อไป ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่นำมาใช้ในพื้นที่ของตำบลหนองน้ำใสเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ปริญญา ใจเทิง (2544) ได้ศึกษาพัฒนาการของรูปแบบการผลิตทางการเกษตร พบว่าเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีทั้งเงื่อนไขภายใน ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในระบบการผลิตการลอกเลียนแบบและดูตัวอย่างจากผู้นำอาชีพ และจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำกินของหมู่บ้านและเงื่อนไขภายนอก การคมนาคมขนส่ง และการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว การมีตลาดรองรับผลผลิต และการสนับสนุนการผลิตทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกร เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ หากแผนการใช้ที่ดินสามารถนำไปแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมทำให้ทรัพยากรในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมต้องแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในชุมชน ทำให้สภาพเศรษฐกิจสังคมในชุมชนมีการพัฒนา ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้ มีการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือกัน และพร้อมให้ความช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเต็มความสามารถเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรได้ โดยจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ มีการอบรมสัมมนา จัดหาแหล่งศึกษาดูงานเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ จัดประกวดและมอบรางวัลให้เกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนาอาชีพ และชุมชนต่อไป นอกจากนี้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาต่างๆ ควรทำการถ่ายทอดให้กับเยาวชนและผู้สนใจเพื่อเกิดการถ่ายทอดและต่อยอดองค์ความรู้ให้มีการพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปริญญานนท์ ทองคำ (2550) ที่ได้ศึกษาการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน พบว่าปัจจุบันการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรได้นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และภูมิปัญญาเข้าไปผสมผสานใช้ร่วมกันเพราะต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และได้ผลผลิตอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพรวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินผืนนั้นได้อย่างยาวนาน และยั่งยืน

แต่ผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยในระดับปานกลาง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ ในเรื่องของการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร การจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตร การจัดหาแหล่งอบรม แหล่งศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประกวดมอบรางวัลให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งเนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดการสนับสนุนเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรไม่เพียงพอ จากหน่วยงานต้นสังกัดในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ และโครงการดังกล่าว อีกทั้งไม่มีความเชื่อมั่นในการติดต่อหน่วยงานที่ให้บริการด้านสินเชื่อเพราะอาจทำให้โครงการต่างๆ ไม่ประสบความสำเร็จได้

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้เกี่ยวข้อง ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ โดยเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ต่อผลการนำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรต้องการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้ามาให้ความช่วยเหลือร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรม และโครงการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาสภาพเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้เสริมทุกครัวเรือน มีการจัดตั้งกลุ่มที่เข้มแข็ง เพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง และมีการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าในชุมชนได้ ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้ จะประสบความสำเร็จได้ เมื่อผู้เกี่ยวข้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ช่วยกันขับเคลื่อนกิจกรรมพร้อมทั้งจัดหาแหล่งเงินทุน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สนับสนุนโครงการ และจัดหาตลาดรองรับสินค้า จัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อสนับสนุนโครงการ จัดหาตลาดรองรับสินค้า จัดประกวดและมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ประเด็นเหล่านี้จะมีความแตกต่างจากผู้เกี่ยวข้องซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะเห็นด้วยในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถจัดหาแหล่งเงินทุนมาสนับสนุนโครงการและไม่มีความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินทุน เพราะต้องใช้ปัจจัยหลายอย่าง หากผู้ลัทธิบูชา หรือหน่วยงานไม่ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและระยะเวลาในการปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จยากพอสมควร

6 ปัญหา และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่าง ในรายละเอียดสภาพปัญหาแบ่งเป็น 5 ด้าน พบว่า เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในแต่ละด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ระดับปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใสมีความคิดเห็นในระดับน้อย เกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยแตกต่างกับผู้เกี่ยวข้องเนื่องจากผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรเป็นอย่างดี มีความเข้าใจในเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ ที่ดินให้เกิดประโยชน์ การบุกรุกที่ดินในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้ความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน โดยที่เกษตรกรไม่ทราบข้อเท็จจริงในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติที่ไม่ตรงกับหลักการวิชาการและความถูกต้องของระบบนิเวศ และระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องที่ดูแลพื้นที่ ควรให้คำแนะนำ ชี้แจง ยกตัวอย่าง สาธิตวิธีการเพื่อสร้างความเข้าใจยิ่งขึ้นให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่นเดียวกันกับ การวิจัยของ ถาวร อ่อนประไพ(2554) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและเกษตรกรรม มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการทรัพยากรที่ดิน ตลอดจนการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินการพัฒนาพื้นที่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการใช้ฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยัง ขึ้นอยู่กับตัวชุมชนเอง โดยเฉพาะความเข้าใจในตัวข้อมูล การยอมรับสภาพและความเป็นจริงของทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนความร่วมมือหรือตกลงใจที่จะร่วมกันแก้ไขฟื้นฟูทรัพยากรและรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้กลับคืนสู่สมดุลและสร้างผลผลิตภาพให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนต่อไป

6.2 ระดับปัญหาด้านน้ำและแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำของแผนการใช้ที่ดิน

เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขอยู่ในระดับน้อยที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับขอบเขตของแผนและพื้นที่ที่จัดทำขึ้นไม่ก่อให้เกิดปัญหากับการดำรงชีวิต และชุมชน ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใสไม่เกิดการชะล้างพังทลายที่ทำให้เกิดการสูญเสียดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลหนองน้ำใสเป็นที่ราบไม่มีความลาดชันมาก และการทิ้งของเสียลงสู่แม่น้ำ การตัดไม้ทำลายป่า การเกิดไฟป่า และสัตว์ป่าหลายชนิดเริ่มสูญหาย เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เนื่องจากทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน มีจำนวนน้อยทำให้ประชากรในชุมชนมีการดูแลอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งช่วยกันรณรงค์ปลูกป่าเพิ่มเติมทำให้ชุมชนหนองน้ำใสยังมีความหลากหลายทางชีวภาพคงอยู่ จะเห็น ได้จาก การเกิดของเห็ดป่า และหน่อไม้ป่า เป็น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ต้น แต่สิ่งที่เป็นปัญหาในระดับมากที่สุดคือในเรื่องของการต่อยอดกิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายเนื่องจาก ปัญหาของงบประมาณทำให้เกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในกลุ่ม ในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินที่เกิดจากการจัดการที่ดินที่ไม่เหมาะสมขาดการดูแลรักษาที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากปัญหาของเงินทุนในการทำการเกษตรและเกษตรกรบางรายต้องการความรวดเร็วในการทำการเกษตร จึงมีการจัดการดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดิน นอกจากนี้การขาดแคลน ทรัพยากรน้ำ ปริมาณน้ำฝนที่ไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร เป็นสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง บางประเด็นผู้เกี่ยวข้องก็มีแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในระดับมากที่สุดแตกต่างจากเกษตรกรในเรื่องของความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินที่เกิดจากการจัดการที่ดินที่ไม่เหมาะสม การขาดแคลน ทรัพยากรน้ำ ปริมาณน้ำฝนที่ไม่เพียงพอ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และมีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรดินน้ำป่าไม้ ทำให้สภาพปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

6.3 ด้านเจ้าหน้าที่

เกษตรกรมีความคิดเห็นในสภาพปัญหาของเจ้าหน้าที่ในเรื่องของการปฏิบัติงานและติดตามผลการดำเนินงานกับเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากภารกิจของเจ้าหน้าที่มีจำนวนมากอาจดูแลให้คำปรึกษา และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเกษตรกรไม่มีความต่อเนื่องเท่าที่ควร

6.4 ด้านหน่วยงาน

สภาพปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ในเรื่องของงบประมาณจากหน่วยงานที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ และระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมต่างๆของแต่ละหน่วยงานภายในสังกัดที่แตกต่างกันทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น เกิดการรวมกลุ่มที่ไม่เข้มแข็ง เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มทำให้การสร้างเครือข่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่วางไว้ ในเรื่องของการติดต่อประสานงานขาด ความต่อเนื่องหน่วยงานไม่มีความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์ และช่วงระยะเวลาดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆแต่ละหน่วยงานดำเนินการต่างกัน เป็นระดับปัญหาที่เกษตรกรคิดว่าอยู่ในระดับปานกลาง ที่หน่วยงานสามารถแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมตามโครงการต่างๆให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้

6.5 ด้านเกษตรกร

สภาพปัญหาในเรื่องของเวลาที่ไม่มีเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ การเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม และการสนับสนุนของครอบครัว ในการเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน เกษตรกรตำบลหนองน้ำใส ถือว่าเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรมีแนวคิดที่เป็นจิตอาสา และให้ความร่วมมือกับภาครัฐอยู่แล้วเมื่อรับข้อมูลการประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดรายได้ที่มากขึ้น มีกิจกรรมส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับความรู้ ซึ่งตรงข้ามกับผู้เกี่ยวข้องที่มีแนวความคิดในระดับมากในเรื่องของเวลาที่ไม่มีเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุที่ปรากฏและค้นพบเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง การส่งเสริม และการพัฒนาตามแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ เพื่อเป็นการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำผลการศึกษา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผน การส่งเสริมการเกษตร หรือพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1.1) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติในพื้นที่ ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน ได้อย่างเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ชุมชนและเกษตรกรในชุมชน มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรัฐและชาวบ้าน ลดปัญหาแรงงานในครอบครัวถูกใช้ไปนอกภาคการเกษตรเป็นการถาวรควรส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างสม่ำเสมอทุกฤดูการผลิต ไม่ควรปล่อยทิ้งที่ดินรกร้างไว้

1.1.2) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐ มีการส่งเสริมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาของสภาพทางเศรษฐกิจสังคม ได้อย่างชัดเจน ชุมชนเกิดการสร้างเครือข่ายและความเข้มแข็งของชุมชน ในระดับมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน ชุมชนในการสร้างอาชีพให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ที่ต้องการมาแก้ไขปัญหาครัวเรือนอย่างแท้จริง ให้มีข้อมูลวิชาการร่วมกัน พร้อมทั้งหาวิธีการ จัดประกวดผลงานที่ดีเด่น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้เกษตรกร จัดตั้งกองทุนสหกรณ์ ให้ความรู้ในเรื่องของการออม การบันทึกรายรับรายจ่ายให้มากขึ้น

1.1.3) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐ ควรให้บริการเกษตรกร โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาบริการให้เกษตรกร เพื่อช่วยเหลือพร้อมเสนอแนะแนวทางการจัดการ และจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตร สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรมีการติดตามรายงานความก้าวหน้า ในระดับมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำผลการศึกษา ไปปฏิบัติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร ควรลงพื้นที่อยู่เสมอ มีการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มากขึ้นมีการนัดหมายประชุม รับฟังข้อเสนอแนะ จากเกษตรกร เป็นที่ปรึกษา คอยช่วยแก้ไขปัญหา ให้ความใกล้ชิดกับเกษตรกร และชุมชน

1.1.4) จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งในระดับมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำผลการศึกษา ทำการเผยแพร่ข้อมูลด้วยการจัดประชุมสัมมนา อบรมหรือ จัดทำเป็นวารสารเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจ เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นการขยายผลต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.1) จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐควรมีการรับฟังปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกรทั้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรในชุมชนให้ดีขึ้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรนำความคิดเห็นของเกษตรกรที่ได้ จากการศึกษาครั้งนี้ ไปสนับสนุนงบประมาณ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี รวมทั้งสร้างความเข้าใจในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อแก้ไข

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนให้สามารถทำการเกษตรให้เกิดความยั่งยืน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ด้วยวิธีการต่างๆจากการบูรณาการ ของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2.2) จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐ ควรร่วมมือกัน และพร้อมช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถประสานงานกับ หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตลอดเวลาโดยไม่ผ่านขั้นตอนของทางราชการมากนัก สามารถติดต่อ ประสานงานได้ในระยะเวลาที่รวดเร็ว เมื่อต้องการขอคำปรึกษา แก้ไขปัญหาของเกษตรกร หรือ ร่วมมือจัด กิจกรรมต่างๆ

1.2.3) ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1) จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าควรให้หน่วยงานภาครัฐ ในการเผยแพร่ ข้อมูลให้กับเกษตรกรนั้นจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่จะนำไปส่งเสริม ให้กับเกษตรกรไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง นั้นๆ และความสามารถในการสื่อสาร โน้มน้าว และถ่ายทอดให้เกษตรกรเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างเป็น รูปธรรม

2) จากผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีการติดต่อประสานงานและให้คำปรึกษาแก่ เกษตรกรอยู่เสมอ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน หรือนักส่งเสริมการเกษตร หรือนักวิชาการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ ปฏิบัติงานในพื้นที่ ต้องเป็นบุคคลที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม มี ความซื่อสัตย์สุจริต คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเกษตรกร เมื่อเกษตรกรมีปัญหาอย่างจริงจัง มีการติดต่อ ประสานงานอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร แล้วนำปัญหาหรือข้อแก้ไขที่ได้รับ ไปนำเสนอผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ทันที แล้วร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.2.4) ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร

1) ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรภายในชุมชน และมีความรู้ต่อแผนการใช้ที่ดินในระดับมาก เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะมีทักษะและประสบการณ์ใน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้สนอง ต่อวิถีการผลิตและการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังมีความพยายามร่วมกันในการ ปกป้อง และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเอาไว้ให้ลูกหลานในอนาคต เป็นการแสดงให้เห็นว่าชุมชนชนบท มี วิธีการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตและระบบการผลิตของชุมชน อีกทั้งยังมึ ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการและสืบทอดความคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้ สืบทอดต่อไป

1.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.3.1 ควรศึกษาวิจัยความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อ แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แบบบูรณาการ ซึ่งอยู่ในโครงการเดียวกันกับการศึกษาครั้งนี้ในพื้นที่อื่น ๆ ในลักษณะชุมชนที่แตกต่างกัน เพื่อ จะได้นำผลมาเปรียบเทียบหรือตรวจสอบกับการวิจัยครั้งนี้ และเป็นพื้นฐานในการวิจัย พัฒนาเชิงปฏิบัติการเพื่อ ปรับปรุงพัฒนา แผนการใช้ที่ดินระดับอำเภอ และจังหวัดต่อไป

1.3.2 ควรศึกษาวิจัยถึงกระบวนการสนับสนุนให้ภาครัฐ ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ประสาน ความร่วมมือกันในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการ และวิจัย แนวทางการดำเนินงานตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

แผนให้เกิดประสิทธิภาพและความเหมาะสมของชุมชน เพื่อพัฒนากระบวนการร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่มี
 ส่วนในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแบบบูรณาการในชุมชน

1.3.3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการยอมรับองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งกลุ่มเพื่อต้องการ
 นำองค์ความรู้เหล่านี้ไป ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐ โก่งเกสร (2550) “การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของชุมชนบ้านคู จังหวัดน่าน”
 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชนศ ศรีวิชัยพันธ์. (2552) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการยอมรับโครงการป่าชาวบ้านของเกษตรกรในเขตพื้นที่
 โครงการหลวง”. มุณินธิโครงการหลวง.
- ปริญญา ใจเทิง (2544) “พัฒนาการของรูปแบบการผลิตทางการเกษตรของชาวเขาเผ่าม้ง” วิทยานิพนธ์ศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญา นนท์ ทองคำ (2550) “การเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับดินและการใช้ประโยชน์
 ที่ดินในชุมชนบ้านแพะ ตำบลบ่อทอง อำเภอกองแสนขัน จังหวัดอุดรดิษฐ์” ปริญญาวิทยาศาสตรมหา
 บัณฑิตสาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มัทนา อินไชย (2552) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ที่ดินทำกินของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอ
 สันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่” ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุทิน วุฒิบุด (2545) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรของชุมชนกะเหรี่ยงใน
 พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก” ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
 ทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อภินพ ณะสาร (2539) “การเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง” วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.